

Evropi (zâpadnemu), da danes sicer ni več v toliki meri za nas razvojno merodajna kakor je bila v preteklih stoletjih, da pa nam je nemška kultura danes za merodajnosti Francije in Rusije važna posredovalka stikov z merodajnimi krogi. Če odrežemo pot nemškim vplivom do nas in če iztrebimo iz naše kulture vse, kar je v nji podobnega kakor v nemški, potem smo ob kulturo sploh (Lajovic sam bi bil ob dobršen kos svojega oevvra), s samim individuum pa ne moremo živeti!

Svet je danes v glavnem prebolel individualistično razvojno fazo, ki je napredku dala sicer nekaj malega dobrega, pa je povzročila v svoji čezmernosti strahotno zablodo svetovne vojne, ki je bila posledica strasti po razmahu individua na škodo drugih, povzročila vso to sterilno umetnost polpretekle dobe, ki nima nobene socialne, trajne vrednote v sebi, povzročila nevzdržno gospodarsko in politično nesrečo Evrope. Danes jadramo v smer mednarodne politične in gospodarske (Zveza narodov), pa tudi umetnostne skupnosti, kakor vse kaže, in to dokazuje i moderna umetnost, ki ne išče v originalnosti in osebni noti več nobenih vrednot in je tako zelo mednarodna, kakor je bila le še malokdaj v zgodovini. V tem takem času pomeni himna individualizmu *r e a k c i o n a r n o d e j a n j e*, je slep umetnostnopolitični nacionalizem, ki more hvaliti analfabetizem in odklanjati vzgojo ter zahtevati zajezenje vplivov katerikole kulture, posebno posredovalne in do neke mere merodajne, *š k o d l j i v*. Takšna politika se v praksi ne sme udejestviti.

Toda razvoj sam vede dalje, preko člankov in besed, z nujnostjo vede v nam potrebno novo smer. To je smer, kakor se vidi, internacionalizma in resničnega družabnega čutenja, realnega skupnega dela in trajnejših svetovnih vrednot. Kakšno pomembno vlogo bo pa novi svet pripisoval kulturi-umetnosti v naši stari, zapadnoevropski obliki, veljavni izza antike, nam je pa prikrito.

Srečko Kosovel / Izmučenost

Naj bo že kakor hoče
sredi teh težkih dni,
naj duša vriska, joče,
naj srce krvavi,

naj umiram v polju, v ječi,
brezupnosti pijan,
naj hrepenim po sreči,
vse je zaman, zaman.

Živeli smo in mrli
v ta neurejeni čas,
življenju smo se uprli
in šlo je preko nas.